

การอภิปรายกลุ่มและรับฟังความคิดเห็นของเกษตรกร
หัวข้อ “มุมมองของเกษตรกรและนักปรับปรุงพันธุ์พืชไทยต่อระบบการคุ้มครองพันธุ์พืชของ UPOV”
ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การคุ้มครองพันธุ์พืชและอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครอง
พันธุ์พืชใหม่ ค.ศ. 1991 (UPOV 1991)

เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2567 ณ โรงแรมเซ็นทารา แกรนด์ เซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าว กรุงเทพฯ
จัดโดย IP-Key SEA ร่วมกับ สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

กรมวิชาการเกษตร โดยสำนักคุ้มครองพันธุ์พืช ร่วมกับ IP Key South-East Asia (SEA) ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การคุ้มครองพันธุ์พืชและอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ค.ศ. 1๙๙๑ (UPOV 1991) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับระบบการคุ้มครองพันธุ์พืชของประเทศไทย และระบบการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ภายใต้อนุสัญญา UPOV 1991 และตอบประเด็นข้อสงสัยให้กับเกษตรกรและนักปรับปรุงพันธุ์ พร้อมทั้งสอบถามความคิดเห็นต่อประเด็น หากประเทศไทยจะแก้ไขกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืชของไทยให้สอดคล้องกับอนุสัญญา UPOV 1991 มีจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุมจากภาคเกษตรกรจำนวน 26 คน

การประชุมประกอบด้วยภาคการบรรยายให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์คุ้มครองพันธุ์พืชในประเทศไทยในปัจจุบัน ระบบการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ของ UPOV โดยเน้นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรและนักปรับปรุงพันธุ์ รวมถึงบทบาทและการดำเนินงานของระบบ UPOV ต่อการส่งเสริมการวิจัยพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืชใหม่ และมุมมองของนักปรับปรุงพันธุ์ต่อสิทธิของนักปรับปรุงพันธุ์ ตอบข้อซักถามและการอภิปรายกลุ่ม พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็น

การอภิปรายกลุ่มในหัวข้อ มุมมองของเกษตรกรและนักปรับปรุงพันธุ์พืชไทยต่อระบบการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ของ UPOV ได้กำหนดประเด็นเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากเกษตรกรว่า หากประเทศไทยจะปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืชให้มีความสอดคล้องและเข้าเป็นสมาชิก UPOV 1991 เกษตรกร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องจะสนับสนุนหรือไม่ และมีความคิดเห็นอย่างไร รวมถึงมีข้อติดขัดหรือข้อห่วงกังวลในเรื่องใดบ้าง โดยได้เป็นแบ่งกลุ่มผู้แทนเกษตรกรออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 เกษตรกรผู้ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 2 เกษตรกรผู้ปลูกไม้ผล จำนวน 6 คน

กลุ่มที่ 3 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพด จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 4 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวและพืชผัก จำนวน 6 คน

จากการหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มเพื่อแสดงความคิดเห็นในบริบทของตน ได้สรุปประเด็นความคิดเห็นของกลุ่ม และให้ผู้แทนของกลุ่มออกมานำเสนอ โดยมีรายละเอียดข้อคิดเห็นและผลสรุป ดังนี้

ผลการรับฟังความคิดเห็นของเกษตรกรต่อประเด็น “การยกระดับกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ของไทย
ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (UPOV 1991)”
กลุ่มที่ 1 เกษตรกรผู้ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

รายชื่อสมาชิก

1. คุณชนัญญา คุ่มวิเชียร (ผู้นำเสนอ) (จังหวัดนครปฐม)
2. คุณพันธ์พัฒน์ คุ่มวิเชียร (จังหวัดนครปฐม)
3. คุณสมชาย พฤกษ์เงิน (จังหวัดกรุงเทพมหานคร)
4. คุณสุทธิพันธ์ บุญใจใหญ่ (จังหวัดนนทบุรี)
5. คุณพยุง หนูแย้ม (จังหวัดกรุงเทพมหานคร)
6. คุณสมศักดิ์ สัจจานุรักษ์วงศ์ (จังหวัดกรุงเทพมหานคร)
7. คุณปริญญา ภิญโญ (จังหวัดกรุงเทพมหานคร)

ความคิดเห็น ข้อห่วงกังวล และข้อเสนอแนะ

1. ค่อนข้างเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว แต่ยังมีข้อกังวล เนื่องจากยังไม่เข้าใจประเด็นความแตกต่างระหว่างการคุ้มครองสิทธินักปรับปรุงพันธุ์ (PVP/PBR) กับสิทธิบัตร (Patents) รวมถึงการขึ้นทะเบียนและการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (ทั้งนี้ ในการประชุมคณะผู้บรรยายได้อธิบายและให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นที่กังวล ทำให้สมาชิกในกลุ่มมีความเข้าใจและคลายความกังวล)
2. เสนอแนะให้มีการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้และความเข้าใจ
3. เสนอให้มีผู้แทนจากภาคเกษตรกรเข้าร่วมเป็นกรรมการหรืออนุกรรมการในเรื่องที่เกี่ยวข้อง
4. ห่วงกังวลเรื่องพันธุ์ที่ดีแต่ทำการค้ามานานแล้ว ไม่สามารถขอรับความคุ้มครองได้

ภาพประกอบ

ผลการรับฟังความคิดเห็นของเกษตรกรต่อประเด็น “การยกระดับกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ของไทย
ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (UPOV 1991)”
กลุ่มที่ 2 เกษตรกรผู้ปลูกไม้ผล

รายชื่อสมาชิก

1. คุณศักดิ์ดา สุขวัฒนากร (ผู้นำเสนอ) (จังหวัดลำปาง)
2. คุณสมนึก ทิมคำ (จังหวัดนนทบุรี)
3. คุณสุรชัย สุขพร้อม (จังหวัดนนทบุรี)
4. คุณรังสรรค์ จันทรวีเมลิอง (จังหวัดนนทบุรี)
5. คุณนรินทร์ น้อยรักษา (จังหวัดกรุงเทพมหานคร)
6. คุณวินัย ธีระทองดี (จังหวัดราชบุรี)

ความคิดเห็น ข้อห่วงกังวล และข้อเสนอแนะ

1. เห็นด้วยอย่างยิ่งกับประเด็นดังกล่าว เนื่องจากเห็นว่าพันธุ์พืชใหม่มีความสำคัญ และเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค
2. จะทำให้มีความหลากหลายของพันธุ์พืช เช่น มีพันธุ์ที่ทนสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง
3. มีเกษตรกรที่เป็นนักปรับปรุงพันธุ์ด้วย และต้องการสิทธิความเป็นเจ้าของพันธุ์
4. ระยะเวลาคุ้มครองที่เหมาะสม คือ 25 ปี
5. ควรให้มีระยะเวลาทดลองตลาดเพิ่ม เนื่องจาก 1 ปี น้อยเกินไป ควรปรับเป็น 4 ปี และ 6 ปี เท่ากับ UPOV
6. ต้องการการคุ้มครองพันธุ์ EDV ในการคุ้มครองเจ้าของพันธุ์ตั้งต้น
7. เป็นการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันกับตลาดโลกและการส่งออก
8. เพิ่มทางเลือกพันธุ์ไม้ผลให้กับเกษตรกร

ภาพประกอบ

ผลการรับฟังความคิดเห็นของเกษตรกรต่อประเด็น “การยกระดับกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ของไทย
ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (UPOV 1991)”
กลุ่มที่ 3 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพด

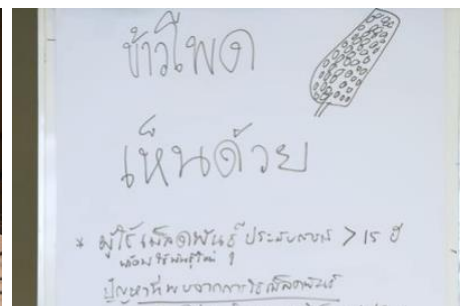
รายชื่อสมาชิก

1. คุณพนม ชมเกษม (ผู้นำเสนอ) (จังหวัดสระบุรี)
2. คุณสุพรรณน เห่งโสภา (จังหวัดนครราชสีมา)
3. คุณณรงค์ รักษาชอบ (จังหวัดนครราชสีมา)
4. คุณจิระศักดิ์ ประภามงคล (จังหวัดนครราชสีมา)
5. คุณวินัย เผ่าพงษ์ (จังหวัดนครราชสีมา)
6. คุณวิษณุ ล้อไป (จังหวัดนครราชสีมา)
7. คุณเมธมณี คมคำ (จังหวัดนครราชสีมา)

ความคิดเห็น ข้อห่วงกังวล และข้อเสนอแนะ

- เห็นด้วยเป็นอย่างดีกับประเด็นดังกล่าว เนื่องจาก ในฐานะเป็นเกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์มากกว่า 15 ปี พบว่าพันธุ์ต่าง ๆ ยังให้ผลผลิตน้อย ไม่ต้านทานต่อโรคและแมลง ถ้าไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิก UPOV แล้วมีพันธุ์ใหม่ที่ต้านทานโรค และผลผลิตสูง เกษตรกรก็พร้อมที่จะใช้พันธุ์ และไม่ได้มีความกังวลในเรื่องพันธุ์ราคาแพง ข้าวโพดมีปัจจัย 2 ปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ คือ ปัจจัยด้านสภาพอากาศ ซึ่งส่วนใหญ่ปลูกตามฤดูกาล โดยใช้น้ำฝนในการเพาะปลูก ดังนั้นการเลือกใช้พันธุ์จึงเป็นสิ่งสำคัญ และอีกหนึ่งปัจจัยคือ โรคและแมลงศัตรูพืช โดยเฉพาะหนอนที่เป็นปัญหาหลักของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวโพด อีกทั้งพันธุ์ข้าวโพดปลูก 3 – 4 ปีต้องเริ่มเปลี่ยนพันธุ์ เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้พันธุ์เดิมไม่ต้านทานโรคจึงต้องมีการเปลี่ยนพันธุ์ใหม่

ภาพประกอบ

ผลการรับฟังความคิดเห็นของเกษตรกรต่อประเด็น “การยกระดับกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ของไทยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (UPOV 1991)”
กลุ่มที่ 4 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวและพืชผัก

รายชื่อสมาชิก

1. คุณวารินทร์ สมุทรชัยกิจ (ผู้นำเสนอ) (จังหวัดนนทบุรี)
2. คุณสมชาติ สมุทรชัยกิจ (จังหวัดนนทบุรี)
3. คุณฟ้า สมุทรชัยกิจ (จังหวัดนนทบุรี)
4. คุณทองใบ สมุทรชัยกิจ (จังหวัดนนทบุรี)
5. คุณสิทธิทรัพย์ ศิรินวปรีดา (จังหวัดนครปฐม)
6. คุณยงยุทธ เทียนรุ่งจีน (จังหวัดกรุงเทพมหานคร)

ความคิดเห็น ข้อห่วงกังวล และข้อเสนอแนะ

1. เห็นด้วยมากกับประเด็นดังกล่าว เพราะจะได้มีพันธุ์ใหม่เพิ่มมากขึ้นมาแก้ปัญหาต่าง ๆ เกิดการแข่งขันมากขึ้น ได้เมล็ดพันธุ์ตรงกับความต้องการ และมีพันธุ์ให้เลือกใช้มากขึ้น
2. เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีข้อห่วงกังวล ดังนี้
 - 2.1 นายทุนเป็นผู้กำหนดพันธุ์และราคาที่รับซื้อ
 - 2.2 กังวลว่าจะต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ใหม่ทุกครั้ง ขอให้กรมวิชาการเกษตรดูแลในเรื่องนี้ สำหรับเกษตรกรรายย่อยด้วย
 - 2.3 มีข้อกังวลว่าพันธุ์ดั้งเดิมจะสูญหาย
 - 2.4 UPOV 1991 สามารถป้องกันการนำเข้ามาของพันธุ์ผิดกฎหมายจากต่างประเทศ
3. เกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก เห็นว่าผักเป็นพืชที่ปลูกเพื่อกินสดจึงไม่มีการเก็บเมล็ดพันธุ์ หากเก็บเมล็ดพันธุ์จะต้องเพิ่มต้นทุนการผลิต ทั้งแรงงาน การดูแลรักษา การจัดเก็บ อีกทั้งบริษัทในประเทศไทยมีบริษัทที่ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาน้อย การแข่งขันจึงน้อย จึงเห็นด้วยกับการเป็นสมาชิก UPOV เพราะต้องการให้มีการแข่งขันในตลาดมากขึ้น และสิ่งที่จะตามมา คือ 1) เมล็ดพันธุ์ราคาถูกหรือเหมาะสม 2) มีความหลากหลายของพันธุ์ 3) ได้พันธุ์แข็งแรงไม่ต้องพึ่งสารเคมี และ 4) มีพันธุ์ให้ปลูกเหมาะสมตามฤดูกาล

ภาพประกอบ

